

Mina D. Todorović

VIR SVETOVNA

Prvi deo trilogije *Virovi*

Mina D. Todorović

VIR SVETOVNA

Prvi deo trilogije *Virovi*

Beli grad

*Ruke mogu da načine sve što um zamisli, samo
treba imati dovoljno blistav um.*

Dobrica Ž

Čim su kročili unutra, Dobrici i Ljuti srce zalupa jače. Videli su pred sobom igru svetlosti baklji koja se odbleškivala od zlatom optočenih zidova i prelamala kroz pažljivo obrađene kristale. Svi ovi zraci su završavali svoj izukrštani put u zlatnoj kupoli na visokom kamenom svodu. Kao da je neko uneo sunce u grudi ove planine, tako je izgledalo Ljuti i Dobrici. Sve je govorilo da ova planina u sebi skriva neprocenjiva blaga, ali nije to učinilo najveći utisak na goste. Ono što im je zaustavilo dah bio je RAD. Vekovi truda i marljivosti bili su uloženi u unutrašnjost ovog grada. Čitav svod, izuzev zlatne kupole, bio je u najfinijem kamenorezu. Svaki zid, svaka vrata, svaki i najmanji detalj bili su remek-delo za sebe, a sve zajedno bilo je tako divno da ni u jednom jeziku ne postoji reč koja bi opisala toliku lepotu. Kameni podovi su bili glatki poput ogledala, zastrveni debelim, grimiznim tepisima. Na sredini ove ogromne sale, tačno pod kupolom, kao da izrasta iz kamena, širio je velike, blago izvijene laticе beli, kameni cvet. Iz sredine, slični tananim prašnicima, izbijali su vitki mlazići vode. Oni niži svijali su se ka unutra, a oni visoki i uspravni blago su se izvijali unazad. Kroz kapi se prelamalo mnoštvo malenih, radosnih duga.

Iz ove, centralne dvorane, vodilo je nekoliko hodnika za druge odaje, a odatle su se, izranjajući iz bočnih zidova, uspinjale stepenice ka gornja tri sprata.

Ljuti i Dobrici, ošamućenima od lepote, priđoše dva bića i pozvaše ih rukom. Kad su se popeli na treći sprat, domaćini svakom gostu pokazaše na po jednu sobu.

Unutra je gorela baklja zaklonjena zlatnim, školjkolikim abažurum. U zidu je bila oveća rupa umesto prozora i odatle je dopirao svež, ali ne i hladan noćni vazduh. Krevet je bio zastrt snežnobelim čaršavima, a preko mekog ćebeta ležala je ista onakva odeća kakvu su nosili domaćini, samo po meri dečaka. Iz svake sobe vodila su po jedna vrata – u kupatilo.

Gospodin Dobrica odmah leže u kadu, ispunjenu vodom i biljnim uljima. Rane na njegovim tabanima sasvim su zacelile, a sad je osetio kako se i mišići, napregnuti od mnogosatnog hoda, polako opuštaju.

„Da li smo mi gosti ili zarobljenici?“, razmišljao je. „A gotovo bih smeo da tvrdim da neodgovorni Ljuta spava.“

Ž izroni iz vode, obuče pripremljenu odeću, pa ode u Čičkovu sobu. Ovaj beše sasvim utonuo u kadu i samo mu je nos virio iz vode. Dobrica mu zapuši nos, posle čega nastaje veliko praćakanje.

„Nema spavanja dok ne saznamo gde smo i kako ćemo kući. Izvoli svoju odeću. Čekam te u svojoj sobi, da napravimo nekakav plan.“

„A baš sam lepo zadremao i sanjao sam krempite. Misliš li da će nas ovi nahraniti?“

„Ne bih umeo da ti odgovorim na to pitanje, jer nemam dovoljno informacija o ovim bićima. Ako je suditi po tome kako su me izlečili od žuljeva, rekao bih da nas neće pustiti da skončamo od gladi. Ali nema potrebe za nagađanjima. Požuri sad.“

Ma koliko pričali, nikakav plan nisu mogli da smisle. Preostalo im je jedino da samostalno osmotre grad u kome su se nalazili, pa da im on, eventualno, pruži neka rešenja.

Stoga se lagano išunjaše i spustiše do prizemlja. Na njihovo iznenađenje, na vidiku nije bilo nikoga. Velika sala je bila pustata, ali je odnekud dopirala veoma svečana pesma, iz brojnih grla. Dečaci oslušnuše. Šapatom se dogovoriše da priđu mestu odakle se čulo pevanje. Išli su lagano, na prstima, i posle nekoliko ćorsokaka izbiše do prostrane prostorije u kojoj ugledaše sledeći prizor: nekoliko stotina ovih bića sedelo je u niskim, kamenim foteljama i pevalo. Njihove glasove ispunjavali su ponos i sreća, ali se naslućivalo i neko tužno sećanje. Neočekivane harmonije plele su se i rasplitale, stvarajući skoro opojnu muziku. Srebrnokosi je jedini stajao, obučen u zlatnu togu. Ostali su imali bele odore, a dvojica najmlađih, oni koje su na samom početku sreli, bili su u svetlozelenim togama. Ž blago povuče Ljutu u jednu malu, polusvetlu prostoriju. Tu je stajao samo okrugao kameni sto. Na njemu je ležao veliki zlatni tanjir sa dve zaboravljene leblebije.

„Šta ćemo sad? Nadam se da nije reč o nekakvom žrtvovanju”, šaputao je Dobrica.

„Ma kakvi! Video si da nemaju ni najmanje krvoločna lica.”

„To je istina. Isto tako, nezamislivo mi je da bića koja su stvorila onakvu lepotu mogu da budu zla. Ali ja sam za ovih šezdeset pet godina života naučio da nikada ne donosim ishitrene zaključke.”

Dečaci se zabrinuto pogledaše. Ne razmišljajući o tome šta čini, zanesen nekim svojim nagađanjima, a budući veoma nervozan, Ž uze one dve leblebije. Jednu tutnu Ljuti, a drugu strpa u usta.

„Uf, pa ovo uopšte nisu leblebije”, progundā, gledajući gde da ispljune jezivo gorko zrnce, ali onda ugleda desetak bića kako ih zgranuto posmatraju. Obojica s mukom progutaše gorak zalogaj, upravo kada srebrnokosi stupi u prostoriju. On je, za razliku od ostalih, imao onaj isti, ravnodušni izraz lica.

„Pojedošē lilibale”, začu se šaputanje uskomešanih bića.

„Znam”, odgovori glavni.

„Hej, pa mi ih razumemo”, pljesnu radosno Ljuta.

Ž je bio mnogo manje raspoložen, jer je shvatio da su učinili nešto neoprostivo.

„Izvinjavam se”, reče, pročistivši grlo. „Mislio sam da su leblebije, potpuno isto izgledaju, samo su drugačijeg ukusa. Nisam želeo da uzmem. Prosto nisam razmišljao... Zaista mi je žao.”

„Nikada se ne izvinjavaj nosatim pisovima, jer oni nikoga ne smatraju krivim”, odgovori glavni, s potpunim mirom.

„Shvatio sam iz vašeg ponašanja da sam učinio nešto strašno, samo mi nije jasno o čemu se radi. I kako to da se najednom razumemo?”, tiho upita gospodin Ž.

„Pojedoste lilibalu – zbog toga se razumemo. Ona vam je poklonila poznavanje jezika. I to ne samo našeg već znanje svih jezika ovog sveta. A što se tiče ponašanja naših mlađih članova, bejahu zgranuti jer ste upravo pojeli besmrtnost ova dva najmlađa nosata pisa. No već dođoše k sebi, kao što vidite.”

„Ne sekirajte se zbog toga. Šta je – tu je”, umirivao je došljake jedan od oštećenih. Ljuta je bio crven kao rak, a Ž bled kao krpa.

„Strašno”, promrmlja gospodin Dobrica.

„Ima li negde još tih...zrna?”, ubaci se Ljuta.

„Ne. Ovo bejahu jedina dva”, odgovori glavni.

„A postoji li neki drugi način da se postigne besmrtnost?”, upita Ž, potpuno suvog grla.

„Da, bar tako kazuju stari zapisi. Ipak, to još nikome nije pošlo za rukom. No o tom potom. Verujem da ste gladni, a večera čeka”, dovrši srebrnokosi.

Ljuta je jeo koliko tri gladna vuka, ali ni delić onoga što su pojeli nosati pisovi. Ž u prvo vreme nije mogao da jede ništa, već je čekao da prođe večera pa da postavi pitanja koja su ga mučila. Međutim, glad izazvana silnim pešačenjem ipak poče da ga mori i on odluči da malo mezeti. Kada je jednom pro-

bao ovu hranu, prosto nije mogao da stane. Konačno, posle jedanaeste vrste kolača, čak su i domaćini bili siti. Gospodin Dobrica Ž učtivo zapita da li bi sad mogli da porazgovaraju o svemu.

„Mi zapravo i ne znamo kako smo se našli ovde, čak ni gde je to – ovde. Samo, kada smo se osvestili, ugledali smo vašu lepu zemlju i shvatili da izgledamo puno mlađi.”

Glavni nosati pis je klimao glavom. Posmatrao ih je ćutke, kao da čita s njihovih lica, najduže se zadržavši na očima.

„Prošli ste kroz vir svetova”, reče naposljetku. „Mesto koje spaja vaš i naš svet. Ne znam kako ste pogodili šifru. Slučajno, izgleda. Tek, ovde ste. A bejasmu sigurni da niko ne može da smisli rečenicu: 'KAKAV HRAST – GOROSTAST'”

Ž dobaci leden pogled Ljuti, a glavni nastavi:

„Tako se nađoste u našem svetu. A podmladili ste se zahvaljujući našem čistom vazduhu i neuprljanoj zemlji. Sada izgledate baš kao ovdašnji dečaci-ljudi od oko šezdeset godina, možda koju više. U ovom svetu ljudi žive blizu trista godina, u punu snagu dospevaju u stotoj i sve se umnogome razlikuje od vašeg sveta.”

„A hoće li nam se vratiti stari izgled kada odemo kući?”, upita Ž, trudeći se da mu glas zvuči što mirnije.

„Ne odmah. Ali, kako kod vas ljudi brzo stare, pređašnji izgled imaćete već za oko pola veka.”

Da ne bi pokazao koliko ga je potresla ova vest, Ž upita: „Možete li nam reći o kakvim svetovima govorite?”

„Postoji nekoliko virova svetova. Jedan je ovaj kod nas, ali ne postoji živi nosati pis koji se seća da je ikada ranije iko sa vašeg sveta kroz njega došao u naš. Drugi je u pustinji Hoab. Tu pre hiljadu šest stotina osamdeset devet godina propade jedan čovek, ali je nađen prekasno.”

„Kako onda znate da nije jedan od ovdašnjih ljudi”, uključio se Ljuta.

„To je tajna koju delimo sa čarobnjacima. Po predanju, postoji još jedan, no niko ne zna gde je. Toliko o toj temi. Na vama je odluka da li želite odmah da se vratite u svoj svet, jer ćemo mi sutra promeniti šifru.”

„Ja veoma želim”, uzdahnuvši počeo gospodin Dobrica. „Samo, rekao bih da prilično od nas zavisi da li će ova dva mlada nosata pisa steći besmrtnost.”

„Ispravno razmišljaš, dečake.”

Gospodina Dobricu Ž žacnu ovo oslovljavanje kao da ga je ubola igla. On dostojanstveno pročisti grlo i reče: „Samo bih prvo želeo nešto da vas zamolim. Znaite, nema ni trunke mog udela u tome što smo mi sada ovde. Ne kažem da nam nije lepo, ili da ste vi rđavi domaćini, ali bih ja više voleo da sada mirno leškarim na svome tremu. Vrlo mi je neprijatna ideja da sam ponovo u obličju jednog balavca, a ja se i dalje osećam kao star i relativno poštovan gospodin, kakav sam bio pre pominjanih događaja. Stoga vas najlepše molim da me ne zovete dečakom.”

„Recite kako biste želeli da vam se obraćamo i mi ćemo poštovati vašu volju”, uzvratila srebrnobradi.

„Oprostite, mi se čak nismo ni predstavili.”

„Nemate razloga za izvinjavanje, kao što reko.”

Sada nastaje upoznavanje. Ž predstavi sebe i Čička, ukratko opisa čime se bave i šta je prethodilo njihovom dolasku ovde, a glavni mu odgovori: „Ja sam Velenosor, poglavar nosatih pisova. Za sada ću vam predstaviti samo još dvojicu, naše najmlađe članove. Ovo je Anos, a ovo Nosel. Njima je tačno četiri stotine devedeset i devet godina, s tim što je Anos stariji tri dana. Nosatim pisovima je dato petsto godina da dostignu besmrtnost. Isto toliko, dakle petsto godina, potrebno je lilibali da rodi plod. Ona je rodila ove godine, ali samo tri zrna. Jedno ostavimo da iz njega izraste nova biljka. Potrebno je da znate nešto i o lilibali. To je najređa i najtraženija biljka ovog

sveta. Svima poklanja nešto dragoceno: ljudima – ono znanje koje će im najviše koristiti, čarobnjacima i nama – besmrtnost, patuljcima – dobro zdravlje i ogromnu snagu, vilenjacima – krila i duži vek. Međutim, traže je i vešci, da bi im vraćanje bilo snažnije, a izgled zlobniji, demoni, jer im ona poklanja brzinu i gorostasnost... Svima daje nešto i svi bi da je imaju. Zato je tako retka.”

„Pretpostavljam da više nigde ne možete da je nađete”, kaza Ž, vidno zajapuren.

„Nigde.”

„A ta druga mogućnost koju ste pominjali?”

„Živa voda... Mi je zovemo – Besmrtna, a čarobnjaci – Svemoćna. Mnogi pokušavahu do nje da stignu, ali nikada nikome ne pođe za rukom da to i učini. Sa njenog izvora vodu može da zagrabi samo čovek i to samo jednom, kaže stari zapis, ali na ovom svetu više nema čoveka dovoljno hrabrog ili dovoljno pohlepnog ili dovoljno ludog da krene ka njoj. Suviše bezuspešnih pokušaja bejaše, a smrt koja vreba na celom putu uvek je jeziva. Vi ste ljudi i vi biste mogli da uzmete vodu sa njenog izvora. Morate, ipak, znati da gotovo i ne sumnjam da bi taj izbor značio vašu sigurnu smrt. Idite sada na spavanje, a sutra ćemo sa više spokoja i mudrosti pričati o svemu”, dovrši srebrnokosi Velenosor.

Dva mlada pisa, Anos i Nosel, povedoše ih ka njihovim sobama.

„Znajte da uopšte ne očekujemo od vas da se upustite u takvu pogibelj kao što je put ka Besmrtnoj”, mirno će Anos.

„Lepo spavajte i radujte se povratku kući”, dodade i Nosel, pre nego što su im poželeli laku noć.